

Sygn. akt I ACa 20/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Danuta Jezierska
Sędziowie:	SSA Edyta Buczkowska-Żuk SSA Dariusz Rostał (spr.)
Protokolant:	sekr.sądowy Magdalena Goltsche

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa J. D.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 23 października 2013 r., sygn. akt I C 3450/13

I. oddala apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Dariusz Rostał Danuta Jezierska Edyta Buczkowska-Żuk

Sygn. akt I A Ca 20/14

UZASADNIENIE

Powódka J. D. złożyła pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. wnosząc o zasądzenie od pozwanego kwoty 80.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu. Roszczenie było związane ze śmiercią jej córki A. D. w wyniku wypadku samochodu kierowanego przez M. K.. Powódka za podstawę swojego roszczenia wskazała art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. i 23 k.c.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł w odpowiedzi na pozew o oddalenie powództwa, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu.

Wyrokiem z 23 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 30 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lipca 2013r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałej części; nie obciążył powódki kosztami procesu oraz nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. kwotę 1500 złotych tytułem części kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 3 maja 1997 roku A. D. razem z M. K. i innymi znajomymi spędziła noc na zabawie w dyskotecie w O.. Wszyscy spożywali alkohol – piwo, drinki. Z O. M. K. razem ze znajomymi wracał samochodem T. (...). A. D. postanowiła wrócić razem z nimi, zajmując miejsce dla pasażera. Na ulicy (...) w G. w godzinach rannych w dniu (...) roku M. K. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem zjechał na wydzielone torowisko tramwajowe po prawej stronie drogi i uderzył w słup trakcji tramwajowej. Samochód przełamał się na pół. A. D. zginęła na miejscu. W chwili wypadku A. D. miała 19 lat. Przed tragicznym wypadkiem ukończyła szkołę zawodową i miała iść do technikum. Zmarła pracowała, a ponadto zajmowała się młodszym rodzeństwem. Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że powódka miała bardzo dobry kontakt ze zmarłą. A. D. była jej najstarszym dzieckiem. Oprócz zmarłej powódka ma czworo dzieci. Wychowywała dzieci sama. Córka E. jest dzieckiem niepełnosprawnym – nie umie czytać i pisać. Chodziła do szkoły specjalnej. Młodszy syn P. również ma orzeczenie o niepełnosprawności. Starsze córki A. i B. nie mieszkają z powódką. Pozakładały własne rodziny. Zmarła A. przed wypadkiem pomagała powódce w opiece nad młodszym rodzeństwem. Po śmierci A. było jej bardzo ciężko. Często wspomina z dziećmi zmarłą. Po wypadku jej stan zdrowia się pogorszył. Zawsze będzie mieć córkę w pamięci. Pismem z dnia 09.05.2012 roku powódka zgłosiła pozwanej szkodę domagając się wypłaty 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia z art. 448 w zw. z art. 24 k.c. W odpowiedzi pozwana odmówiła wypłaty odszkodowania.

W wyżej poczynionych okolicznościach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, że powództwo jest uzasadnione jedynie w części.

W ocenie Sądu Okręgowego dobra osobiste powódki w postaci jej prawa do życia w rodzinie, podtrzymywania więzi łączących ją ze zmarłą zostały naruszone co uzasadnia zasądzenie na jej rzecz zadośćuczynienia w zasadzie. W przekonaniu Sądu pierwszej instancji, wbrew stanowisku strony pozwanej, w tej sytuacji nie ma zastosowania art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.). Należy podkreślić, iż w dacie śmierci A. D. (...) roku) przepis ten nieobowiązywał. Niezależnie od powyższego w ocenie Sądu Okręgowego, nie ma podstaw do przyjęcia, iż przepis ten wyłącza z zakresu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zadośćuczynienie za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Sąd pierwszej instancji powołał się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 roku, sygn. akt III CZP 67/12, w którym Sąd ten stwierdził, iż przepis § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 26, poz. 310 ze zm.) nie wyłącza z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Przytoczony § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów został po uchyleniu rozporządzenia zastąpiony przez art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012r. Treść obu przepisów była identyczna. Niniejszym, w ocenie Sądu Okręgowego, zgodnie z powyższym wywodem w zaistniałej sytuacji mamy do czynienia z dobrami osobistymi jak np. prawem do pamięci o osobie zmarłej, prawem do utrzymania więzi rodzinnych. Zatem – w przekonaniu Sądu pierwszej instancji, roszczenie powódki znajduje podstawę prawną w treści art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c.

W sprawie nie było, zdaniem Sądu Okręgowego, wątpliwości, iż winnym wypadku w dniu 04.05.1997 r. jest kierujący pojazdem M. K. (wyrok Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 23 października roku, sygn. akt II K 1044/97). W wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 23 października 1997 roku, sygn. akt II K 1044/97 określono, iż M. K. będąc w stanie nietrzeźwości, prowadził pojazd z nadmierną prędkością, w trakcie manewru wyprzedzania zjechał na wydzielone torowisko tramwajowe po prawej stronie drogi i uderzył w słup trakcji tramwajowej w wyniku czego

śmierć poniosło 6 osób a jedna osoba doznała rozległych obrażeń ciała. Wyrok ten ma wiążący charakter dla sądu cywilnego (vide art. 11 k.p.c.). W ocenie Sądu pierwszej instancji sprawca swoim zachowaniem spowodował nie tylko śmierć A. D. ale także naruszenie dóbr osobistych powódki w postaci zerwania więzi rodzinnych, naruszenia prawa do utrzymywania więzi rodzinnych, życia w rodzinie. Pomiędzy śmiercią A. D. a działaniem sprawcy M. K. bez wątpienia zachodzi związek przyczynowo – skutkowy. Śmierć poszkodowanej i krzywda powódki jest normalnym następstwem działania sprawcy.

Stąd też przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia należnego powódce Sąd Okręgowy nie pominął kwestii przyczynienia się A. D. do powstania krzywdy u powódki, zgodnie z art. 362 k.c. W ocenie Sądu Okręgowego podjęcie przez A. D. decyzji o jeździe samochodem z kierowcą będącym pod wpływem alkoholu, jest obiektywnie naganne i nie ulega wątpliwości, iż musi skutkować przyjęciem, iż część winy za zaistniałe zdarzenie w postaci skutku wypadku ponosi ona sama. Poszkodowana wiedziała, iż kierowca jest pod wpływem alkoholu oraz, że jazda autem z kierowcą będącym w stanie nietrzeźwości może być niebezpieczna. Godząc się na jazdę z nietrzeźwym kierowcą przyczyniła się do zaistniałej szkody. Biorąc pod uwagę stopień winy zarówno kierowcy jak i A. D. Sąd przyjął, iż po stronie A. D. przyczynienie wynosi 70 %. Samochód wskutek zderzenia ze słupem trakcyjnym przełamał się na pół a śmierć poniosły osoby siedzące na miejscach dla pasażerów jak i przewożone w bagażniku. Kierowca wypadku nie dość iż był nietrzeźwy i jechał z nadmierną prędkością to wykonywał manewr wyprzedzania na łuku drogi i nie reagował na uwagi i prośby pozostałych pasażerów aby zwolnił. Sąd pierwszej instancji wskazał, że gdyby A. D. oceniła sytuację racjonalnie i roztropnie, nie podróżowałaby z kierowcą, który spożył duże ilości alkoholu a stan jego nietrzeźwości jak wynika z ustaleń sądu karnego był widoczny. Powódka natomiast w żaden sposób nie przyczyniła się do powstania krzywdy ani nie miała wpływu na jej rozmiar. Roszczenie powódki jest ściśle związane z osobą zmarłej zatem należy uwzględnić jej zachowanie i stopień przyczynienia się do powstania krzywdy. Pominięcie tej kwestii stałoby w opozycji z zasadami współżycia społecznego.

Ostatecznie miarkując wysokość należnego powódce zadośćuczynienia Sąd Okręgowy miał na uwadze, iż powódka w sposób nagły i tragiczny straciła najstarszą córkę, z którą była związana. Nie uszło z pola widzenia tego Sądu, że to właśnie zmarła pomagała powódce – opiekowała się młodszym rodzeństwem. Sąd wziął pod uwagę zeznania świadka E. M. , która podała, że śmierć A. sprawiła niezwykle ból powódce destabilizując jej dotychczasowe życie. Po śmierci córki powódka pozostała w bardzo ciężkiej sytuacji finansowej z czwórką dzieci, w tym z niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym córką. Znaczną częścią budżetu domowego były alimenty jakie otrzymywała na A.. Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, iż odpowiednim zadośćuczynieniem za krzywdę będzie kwota 30.000 zł. W jego ocenie powyższa kwota uwzględnia krzywdę powódki, ból, cierpienie, intensywność i czas trwania negatywnych uczuć. Sąd przy ustalaniu kwoty zadośćuczynienia przyjął 70 % przyczynienie się zmarłej do powstania krzywdy. Niespełnienie świadczenia w terminie powodować będzie obowiązek zapłaty odsetek (art. 481 k.c.). W pozostałej części Sąd pierwszej instancji powództwo oddalił.

Ostatecznie Sąd Okręgowy przyjął, że powódka wygrała proces w 37,5 %, jednak z uwagi na jej trudną sytuację finansową na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania kosztami procesu. Ponieważ pozwany wygrał proces w 62,5 % Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim kwotę 1.500 zł tytułem części kosztów sądowych – części nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Wyrok w całości zaskarżył pozwany zakład ubezpieczeń, który zarzucił jemu:

1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. - przez przyjęcie, że zachodzi sytuacja, iż pozwany w ramach umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kierującego pojazdem mechanicznym w wypadku z dnia 04.05.1997 roku, w wyniku którego zginęła córka powódki jest zobowiązany do wypłaty zadośćuczynienia na rzecz osób najbliższych;

oraz

2) błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie uregulowań zawartych w §.i rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem

tych pojazdów (Dz. U. Nr 96, poz. 475zezm), określającej zakres ochrony ubezpieczeniowej świadczeń należnych od ubezpieczyciela sprawcy;

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od i na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu uszczegółowił zarzuty powołane w petitum apelacji, wskazując między innymi na wadliwą podstawę prawną obraną przez Sąd Okręgowy za podstawę rozstrzygnięcia. Twierdził, że wartości o jakich zeznała powódka nie stanowią dóbr osobistych podlegających ochronie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługiwała na uwzględnienie.

W tej sprawie apelująca nie wniosła zastrzeżeń co do ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy. Tym samym okoliczności związane z samym przebiegiem wypadku, okolicznościami śmierci A. D., w tym tymi rzutującymi na jej przyczynienie się do szkody, stały się niesporne.

Zarzuty apelującego skoncentrowały się natomiast na zarzutach naruszenia prawa materialnego, w tym § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie warunków pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. Nr 96, poz. 475 ze zm.), określającej zakres ochrony ubezpieczeniowej świadczeń należnych od ubezpieczyciela sprawcy. Ubezpieczyciel dowodził też, że prawo do życia w rodzinie nie jest dobrem osobistym, które miałyby podlegać ochronie w oparciu o art. 448 k.c. w związku z art. 24 k.c. i uzasadniać by miało zasądzenie na rzecz powódki zadośćuczynienia. Zdaniem pozwanego takie prawo nie mieści się w katalogu dóbr osobistych. Apelujący przekonywał także, że roszczenie o zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej zostało przewidziane dopiero nowelizacją z 2008 roku, kiedy to wprowadzono art. 446 § 4 k.c. Jego zdaniem, wcześniej nie było możliwości dochodzenia tego typu roszczeń.

Poglądy prawne skarżącego nie zostały uwzględnione. Przedstawione w apelacji argumenty są polemiczne, a tym samym nieskuteczne, a zaprezentowane orzecznictwo wskazane wybiórczo, bez rzetelnego odniesienia się do różnych stanowisk doktryny i judykatury. Apelujący przytoczył jedynie te, które wpisują się w koncepcję przedstawioną przez ubezpieczyciela na uzasadnienie zmiany zaskarżonego wyroku.

Przechodząc do zarysowania zmian prawnych dotyczących zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej tytułem przypomnienia należy wskazać, że ustawą z 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731) dodano § 4 do art. 446 k.c. Jak słusznie wskazuje w tej mierze skarżący w ten sposób przywrócono instytucję znaną Kodeksowi zobowiązań. Według art. 166 k.z. sąd mógł bowiem przyznać najbliższemu członkowi rodziny poszkodowanego, którego śmierć nastąpiła wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, lub instytucji przez nich wskazanej, stosowną sumę pieniężną jako zadośćuczynienie za doznaną przez nich krzywdę moralną. Regulacja ta, przyjęta w prawie polskim za wzorem prawa szwajcarskiego i orzecznictwa francuskiego, dawała podstawę do zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego z powodu krzywdy polegającej wyłącznie na cierpieniach psychicznych, wywołanych utratą osoby bliskiej.

Niewątpliwie jak słusznie podnosi apelujący wspomniana nowelizacja nie odnosiła się do zdarzeń, które nastąpiły przed jej wejściem w życie, a zatem uwzględnienie roszczenia opartego na art. 446 § 4 k.c. było uwarunkowane ustaleniem, że zdarzenie sprawcze rodzaje odpowiedzialność nastąpiło dopiero po 3 sierpnia 2008 roku (data wejścia w życie nowelizacji).

Nowelizacja nie zdyskwalifikowała jednak roszczeń wywodzonych ze stanów faktycznych, które zaistniały przed jej wejściem w życie. Taki wniosek nie wypływa wprost z treści samego uzasadnienia do projektu ustawy. Przeciwnie, uzasadnienie projektu zawiera wskazanie szeregu dotychczasowych (tzn. sprzed nowelizacji) podstaw prawnych

zasadzania zadośćuczynień za śmierć osoby bliskiej, w tym także w oparciu o brzmienie art. 446 § 3 k.c. Należy także stwierdzić, że nie jest też dopuszczalne racjonalizowanie intencji ustawodawcy co do znaczenia przepisu uchwalonego w roku 1996 r. (z tego bowiem roku pochodzi aktualna redakcja art. 448 k.c.), poprzez odwołanie się do kierunku zmian kodeksu cywilnego wprowadzonych w roku 2008, w szczególności wprowadzenia przepisu art. 446 § 4 k.c., i zaprzeczanie li tylko na tej podstawie wnikliwej oraz przekonującej argumentacji Sądu Najwyższego zaprezentowanej w niżej powoływanych orzeczeniach. Po nowelizacji ocena jej skutków zawarta początkowo jedynie w samym projekcie ustawy została przeniesiona na grunt stosowania prawa. Żywym przedmiotem zainteresowania była w tym względzie ocena prawna stanów faktycznych zaistniałych przed wejściem w życie ustawy z 2008 roku. Na tej kanwie z ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych wynika, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (wejście w życie art. 446 § 4 k.c.). Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. doprowadziło bowiem jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania (wyrok SN z 11 maja 2011 r., I CSK 621/2010, LexPolonica nr 2817828, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. akt III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10). Pogląd ten Sąd Apelacyjny w pełni podziela i uznaje za własny. Zastosowana zatem przez Sąd Okręgowy podstawa prawna zaskarżonego rozstrzygnięcia jest prawidłowa.

Niewątpliwie zakwalifikowanie prawa do życia w rodzinie i podtrzymywania więzi z osobami najbliższymi do kategorii dóbr osobistych o jakich mowa w art. 23 k.c. także należy uznać za słuszne. Katalog dóbr osobistych, do którego odwołuje się art. 23 k.c., ma charakter otwarty. Przepis ten wymienia dobra osobiste człowieka pozostające pod ochroną prawa cywilnego w sposób przykładowy, uwzględniając te dobra, które w praktyce mogą być najczęściej przedmiotem naruszeń. Nie budzi jednak wątpliwości, że przedmiot ochrony oparty na podstawie art. 23 i 24 k.c. jest znacznie szerszy. Należy uznać, że ochronie podlegają wszelkie dobra osobiste rozumiane jako wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznaje się za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych niewymienionych wprost w art. 23 k.c. należy np. pamięć o osobie zmarłej, prawo do intymności i prywatności życia, prawo do planowania rodziny lub płeć człowieka.

Stąd też nie ulega wątpliwości, że rodzina jako związek najbliższych osób, które łączy szczególna więź wynikająca najczęściej z pokrewieństwa i zawarcia małżeństwa, także podlega ochronie prawa. Potwierdza to także judykatura. W uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., sygn. akt III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10 wskazano, że śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie. Sąd Najwyższy podkreślił, że nie może być kwestionowane, że ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom, źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Należy podkreślić, że dobro rodziny jest nie tylko wartością powszechnie akceptowaną społecznie, ale także uznaną za dobro podlegające ochronie konstytucyjnej. Artykuł 71 Konstytucji stanowi, że Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej ma obowiązek uwzględniania dobra rodziny. Dobro rodziny wymienia także art. 23 k.r.o., zaliczając obowiązek współdziałania dla dobra rodziny do podstawowych obowiązków małżonków. Więzy rodzinna odgrywa doniosłą rolę, zapewniając członkom rodziny m.in. poczucie stabilności, wzajemne wsparcie obejmujące sferę materialną i niematerialną oraz gwarantuje wzajemną pomoc w wychowaniu dzieci i zapewnieniu im możliwości kształcenia. Należy zatem przyjąć, że prawo do życia rodzinnego i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i 24 k.c.

W niniejszej sprawie powódka utraciła córkę, z którą była związana. Pomiędzy nimi wywiązała się naturalna więź. Córka służyła matce pomocą poprzez osobiste starania o pomoc w wychowywaniu młodszego rodzeństwa.

Zamieszkiwała wspólnie z powódką. Niewątpliwie pomiędzy matką i córką wywiązały się ciepłe, rodzinne relacje. Zatem w tym konkretnym stanie faktycznym spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. (tak uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 14 stycznia 2010 r., sygn. akt IV CSK 307/2009, Izba Cywilna Biuletyn Sądu Najwyższego 2011/3). Tożsamy z przedstawionym wyżej pogląd prawny wielokrotnie prezentował w swoich orzeczeniach Sąd Apelacyjny w Szczecinie (m.in. niepublikowane wyroki z dnia 22 grudnia 2010 r., I ACa 620/10, z dnia 2 grudnia 2010 r., I ACa 605/10, z dnia 7 października 2010 r., I ACa 447/10), jak również Sąd Apelacyjny w Gdańsku (m.in. cytowany przez Sąd I instancji wyrok z 23 września 2005 r., I ACa 554/05, Palestra 2006/9-10/308; oraz wyrok z dnia 22 czerwca 2011 r., I ACa 617/11, LEX nr 1112457). Znalazł on również odzwierciedlenie w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (w szczególności w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, M.Prawn. 2013/2/58, Biul.SN 2012/12/11; wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC – ZD, nr 3 z 2010 r., poz. 91; uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010 nr 10 s. 11, uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, a także w wyrokach z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, LEX nr 785681; z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, LEX nr 848128; z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, LEX nr 846563).

Przedstawiane przez pozwanego orzeczenia w przeważającej mierze z lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku zawierają zdezaktualizowane już stanowisko judykatury, które było aktualne w systemie wówczas obowiązującym. Rozciąganie tamtych poglądów na stany obecne z pominięciem szerokiej wykładni orzeczniczej zagadnienia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, jakie zostało wydane w ostatnich latach nie wydaje się być przekonujące. Stąd zarzut naruszenia art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. okazał się chybiony.

O tym, że zasądzone na rzecz powódki świadczenie odpowiada prawu przekonuje bezzasadność zarzutu opartego na naruszeniu § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie warunków pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. Sąd Apelacyjny w całości podziela wyczerpujące w tym względzie wywody prawne przedstawione w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego rozstrzygnięcia. Powielanie zatem tego stanowiska na potrzeby sprawy apelacyjnej wydaje się zbędne. Tym niemniej jedynie dla podkreślenia, że stanowisko Sądu Okręgowego jest słuszne i uwzględnia obowiązującą wykładnię art. 448 k.c. warto zwrócić uwagę na dwie uchwały Sądu Najwyższego, z których jednak odnosi się do art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, a druga do § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie warunków pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów. W uchwale z 20 grudnia 2012 roku, sygn. akt III CZP 93/12 (OSNC 2013/7-8/84) Sąd Najwyższy wskazał, że artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) - w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Natomiast w uchwale także z 20 grudnia 2012 roku, sygn. akt III CZP 93/12 (OSNC 2013/7-8/84), Sąd Najwyższy wskazał, że artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz. 1152 ze zm.) - w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012 r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Odmienne od wyżej prezentowanego stanowisko strony pozwanej nie znajduje oparcia w przepisach prawa i aktualnej, jednolitej wykładni orzeczniczej.

Rozważywszy jak wyżej Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że apelację pozwanego należało oddalić o czym, w oparciu o art. 385 k.p.c., orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania za postępowanie apelacyjne orzeczono, w punkcie II, w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. Kwotę 1 800 złotych stanowiło wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powódki ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 w związku z § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w

sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSA D. Ryszał SSA D. Jezierska SSA E. Buczkowska - Żuk